

8 Přílohy

Příloha 1: Volební výsledky z května roku 1946.....	78
Příloha 2: První strana anonymního dopisu prezidentu Benešovi.	79
Příloha 3: Schéma organizace civilního oddělení Kanceláře prezidenta republiky.....	80
Příloha 4: Rezignační dopis zástupců Slovenské Demokratické strany.	82
Příloha 5: Rezignační dopis zástupců Československé strany národně socialistické.....	84
Příloha 6: Manifestace na Staroměstském náměstí 21. února 1948.	85
Příloha 7: Projev Klementa Gottwalda na Staroměstském náměstí 21. února 1948.	85
Příloha 8: Projev Klementa Gottwalda na sjezdu závodních rad 22. února 1948.	86
Příloha 9: Hlasování delegátů tamtéž.	86
Příloha 10: Rozhodnutí o nedodání papíru deníkům nekomunistických stran.	87
Příloha 11: Manifestace na Václavském náměstí dne 25. února 1948.	87
Příloha 12: Prezident Beneš jedná 25. února 1948 s komunisty.....	87
Příloha 13: Vláda Klementa Gottwalda po přijetí demise dne 25. února 1948.	88
Příloha 14: Klement Gottwald se vrací z Hradu na Václavské náměstí.	89
Příloha 15: Znovu Klement Gottwald, tentokrát oznamující davu jmenování nové vlády.	89
Příloha 16: Oznámení o založení akčního výboru v KPR.	90
Příloha 17: Nová vláda složila 27. února 1948 slib do rukou prezidenta Beneše.....	90
Příloha 18: Podle tohoto dokumentu bylo z KPR „vyakčněno“ pouze 10 osob.....	91
Příloha 19: Lékařská zpráva sepsaná po smrti prezidenta Beneše.....	93
Příloha 20: Takto viděli situaci v ČSR redaktoři francouzského listu Le Pays 26. 2. 1948.....	93

PŘÍLOHY

	ČECHY	v%	MORAVA	v %
odevzdáno hlasů	3 564 514	100	1 926 182	100
komunisté	1 541 826	43,25	663 832	34,46
národní socialisté	898 250	25,20	400 667	20,80
lidovci	580 107	16,27	530 813	27,56
sociální demokraté	533 374	14,96	322 397	16,74
bílé lístky	10 957	0,32	8473	0,44
	SLOVENSKO	v %		
odevzdáno hlasů	1 608 715	100		
Demokratická strana	988 275	61,43		
komunisté	490 257	30,48		
Strana slobody	67 575	4,20		
Strana práce	49 983	3,11		
bílé lístky	12 625	0,78		

	mandáty	% za celý stát
Komunistická strana Československa	93	31,05
národní socialisté	55	18,29
lidovci	47	15,64
Demokratická strana	43	14,07
sociální demokraté	36	12,05
Komunistická strana Slovenska	21	6,89
Strana slobody	3	0,85
Strana práce	2	0,71 8

Příloha 1: Volební výsledky z května roku 1946.²⁵²

²⁵² VEBER, V.: *Osudové únorové...*; str. 51.

Dr. Va. Váharujte posílu dopis do koše a přečtěte jej až do konce - je psán nesmírně upřímně.

I

Dobrý a předražený
pane presidente!

Vydráte, vydráte stokrát vydráte a
nenechte se nikým a ničím ovlivnit.

Tri Světiny národa stojí za Vami,
modlí se za Vás a nepřejí si nic jiného
než Vaši spravedlivé rozhodnutí, aby byla
na všech stranách dobře.

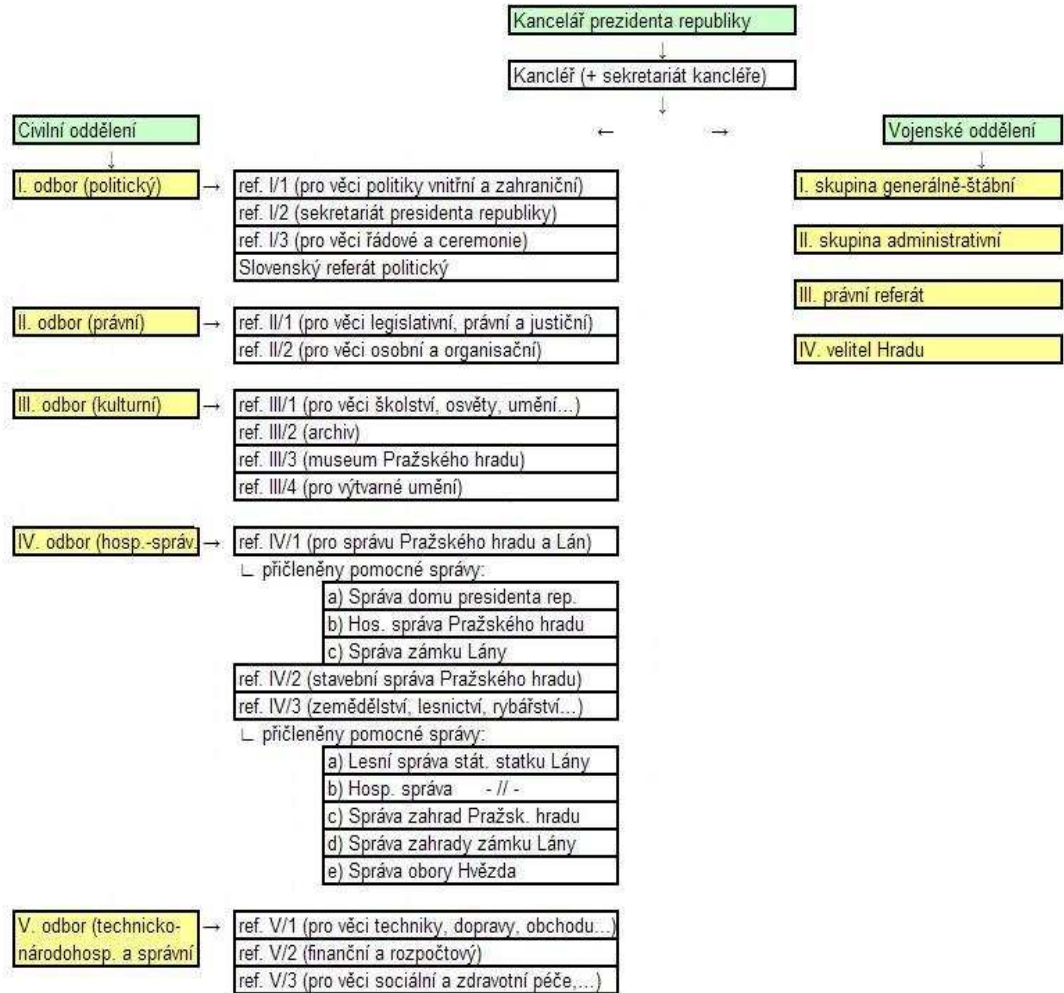
Nevěříme my všichni na českých
nesmírných, až by se dopustili sui ministři
negativních protistátních spiknutí, věnuje,
ať je to jen radnička komunistů, aby
se dostali k moci. Ale to se jim nesmí
podařit, to nesmíte dopustit, byt by
to jen nový gestapácký protektorát, kde
by tekla čas to krev a byly hrůzné
kouřetráhy. (Čili jsme knihou: Váňory smrti u 45 PR,

Je to nedávno co jsme všichni poslouchali
Loudyjn, kdy jsme si přáli horečně slyšet Váš hlas
i všech ostatních. Kdy jsme naslouchali
Pavlu Svátku, který to tak dobře a strašně

Příloha 2: První strana anonymního dopisu prezidentu Benešovi.²⁵³

²⁵³ AKPR, fond „Vládní krize“, inventární číslo 1757, signatura 110 000, karton 320 „A) Anonymní podání k vládní krizi“.

PŘÍLOHY

Příloha 3: Schéma organizace civilního oddělení Kanceláře prezidenta republiky.

PŘÍLOHY

Dr. Štefan Kočvara,
podpredseda vlády.

V Prahe dňa 20. februára 1948.

Pán prezident;

Demokratická strana od prvej chvíle oslobodenia snažila sa tak na pôde Národného zhromaždenia, ako aj vo vláde zo všetkých síl prispievať ku konsolidácii politických a hospodárskych pomerov Republiky, k urýchlenému odstráneniu ťažkých následkov vojny a k nastoleniu demokratických a republikánskych poriadkov v duchu revolučných zásad, ako ich vytvoril druhý československý domáci a zahraničný odboj a ako ich formuloval Košícký vládny program, poľažne program terajšej vlády. S ľútošťou sme nútení konštatovať, že toto bezvýhradne konstruktívne úsilie Demokratickej strany nenačádzalo vždy potrebného porozumenia a uznania niektorých politických strán najmä vo vláde. V tejto súvislosti dovoľujeme si poukázať z mnohých okolností aspoň na jednu skutočnosť, že Demokratická strana bola neraz nespravodlivo a nezaslúžene stavaná do nepriaznivého svetla, hlavne počas nedávnej, t. z. v. politickej krízy na Slovensku.

Koncom minulého roku zástupci Demokratickej strany v Ústavodárnom národnom zhromaždení a v Slovenskej národnej rade vzniesli závažné konkrétne obvinenia proti vážnemu zneužívaniu úradnej moci bezpečnostnými orgánmi na Slovensku, ktoré boli a sú stranícko-politicky ovplyvňované. Stalo sa tak preto, že Demokratická strana vidí v bezpečnostných orgánoch Republiky pevnú záruku demokratických zriadení, verejného poriadku a osobnej i majetkovej bezpečnosti. Pokladá preto za mimoriadne dôležité, aby tak významný orgán štátnej moci nestál v službách žiadneho iného, ako štátneho záujmu. Keď teraz dochádza k závažným straníckym personálnym opatreniam v Sbere národnej bezpečnosti v Prahe, Demokratická strana nemohla nevidieť v tom pokračovanie neprija-

Slovútny pán
Dr. Edvard Beneš,
prezident Československej republiky,
P r a h a - H r a d.

teľnej politiky, ktorá už mala pred krátkym časom svoju predohru na Slovensku. Otázka odpolitizovania našej bezpečnostnej služby stala sa takto najnaliehavejšiou celoštátnou politickou otázkou. Z týchto príčin členovia vlády za Demokratickú stranu po uvážení situácie rozhodli sa na zasadnutí vlády dňa 13. februára t.r. hlasovať za neodkladnú nápravu pri obsadzovaní niektorých dôležitých miest v štátne-bezpečnostnom aparáte, trvať na zasadnutí vlády dňa 17. februára t.r. a v užšom Národnom fronte Čechov a Slovákov dňa 18. februára t.r. na jej dôslednom uskutočnení a napokon neppkračovať v ďalších prácach vlády, kým jej usnesenia nebudú realizované.

Keď sme sa presvedčili, že nie je ochota rešpektovať usnesenia vlády v tak závažnej politickej otázke, dotýkajúcej sa výsostných záujmov celého štátu, podpísaní členovia vlády za Demokratickú stranu nenachádzajú iného východiska zo situácie, ktorá tým vznikla, ako resignovať zo svojich funkcií členové vlády, dať Vám, pán prezident, tieto k dispozícii a poprosiť Vás, aby ste toto naše rozhodnutie láskave vzali na vedomie.

S výrazom osobitnej úcty:

Dr. Štefan Kočvara v.r.

Dr. Ivan Pieter, v.r.

Dr. Mikuláš Franek, v.r.

J. Lichner v.r.

Příloha 4: Rezignační dopis zástupců Slovenské Demokratické strany.²⁵⁴

²⁵⁴ AÚTGM, fond „Edvard Beneš“, III. oddíl (1945-1948), „Vládní krize - únor 1948“, inventární číslo 93, signatura P 31/11, karton 31.

Československá strana národně-socialistická v Praze.

V Praze dne 20. února 1948.

Pane presidente,

po zralém uvážení situace, jaká nastala ve vládě, dospěli jsme k přesvědčení, že nemůžeme dále nésti vládní spoluodpovědnost, a prosíme Vás proto, abyste nás zprostil členství v nynější vládě, k němuž nás Vaše důvěra povolala.

Opakujeme, pane presidente, že jsme k svému rozhodnutí dospěli po bedlivém uvážení, jehož závěr byl, že nám nezbývá jiná cesta, kterou by se dosáhlo nápravy v celé řadě opodstatněných a dokumenárně doložených stížností, jež jsme vznesli na postup, metody a stranické zneužívání státně bezpečnostního aparátu. Obsah těchto našich výtek je Vám, pane presidente, znám již z dřívějšího našeho referování a je dneš z velké části již znám také naší veřejností. V neposlední řadě je to i naše stížnost na celou personální politiku ministerstva vnitra, jež stále víc a více a v posledních týdnech přímo hrozivě přivádí celý sbor národní bezpečnosti a zejména jeho velitelský kádr pod výlučnou téměř ingerencí jedné politické strany. Naše trpělivé úsilí, aby se v těchto věcech dosáhlo nápravy, bylo bohužel marné. Jsme hluboce přesvědčeni, že zájem Republiky a jistota všech občanů kategoricky vyžaduje, aby bez-

pečnostní služba sloužila všem občanům bez rozdílu politické příslušnosti a že je nepřípustno, aby se dostala do moci jen jedné politické strany.

Tento vývoj, jež s námi souhlasně takto rozpoznávají všechny vládní strany, kromě strany komunistické, způsobil usnesení vlády ze dne 13. února 1948, jímž bylo uloženo panu ministru vnitra, aby zastavil provádění konkrétního rozkazu zemského velitele SNB v Čechách až do závěrečného stanoviska vlády o všech našich zmíněných stížnostech, jež podle svého jednomyslného usnesení vláda měla zaujmout ve své schůzi proponované na den 24. t. m.

Doporučujeme, pane presidente, Vaší pozorností skutečnost, že se shora zmíněné usnesení vlády stalo hlasy našimi i hlasy ministrů, vyslaných do vlády stranou lidovou, stranou sociálně-demokratickou i slovenskou stranou demokratickou. Přesto dodnes provedeno nebylo. Podle našich informací se rozkaz zemského velitele SNB skutečně provádí a snad již provedl.

Dnes ráno požádal náměstek ministerského předsedy Dr. Petr Zenkl pana předsedu vlády písemně, aby mu sdělil, zda usnesení vlády ze dne 13. února 1948 bylo provedeno. Protože pan předseda vlády dal na tento dotaz odpověď vyhýbavou, jež nám potvrzuje naše vlastní zprávy, že zmíněné usnesení vlády provedeno nebylo, nezbyvá nám než požádat Vás, abyste nás zprostil politické a ústavní odpovědnosti za vládu, která pozbyla schopnosti uvádět svoji vůli ve skutek.

Přijměte, pane presidente, projev naší hluboké úcty i dík za důvěru, kterou jste nás poctil.

Ve vděčné a uctivé oddanosti

Pan
Dr. Edvard Beneš,
president republiky,
P r a h a - H r a d .

Zenkl v. r.
Dr. Hubert Ripka v. r.
Stránský v. r.
Dr. Prokop Drtina v. r.

Příloha 5: Rezignační dopis zástupců Československé strany národně socialistické.²⁵⁵

²⁵⁵ AÚTGM, fond „Edvard Beneš“, III. oddíl (1945-1948), „Vládní krize - únor 1948“, inventární číslo 93, signatura P 31/11, karton 31.

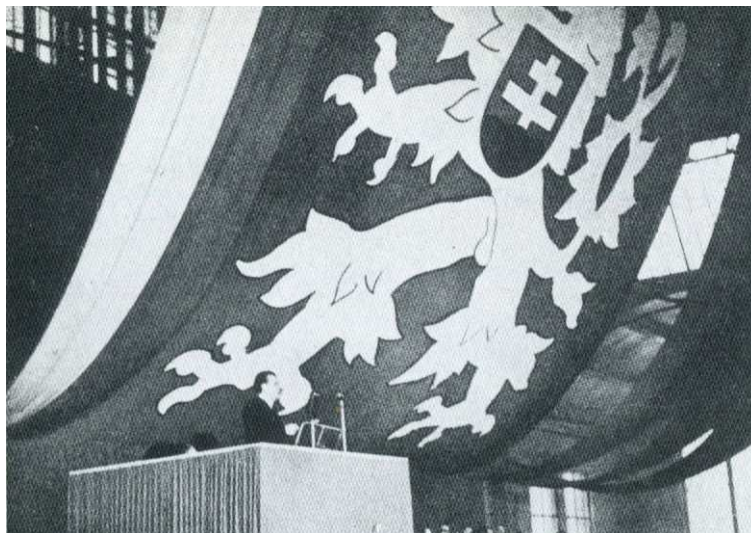

Příloha 6: Manifestace na Staroměstském náměstí 21. února 1948.

Příloha 7: Projev Klementa Gottwalda na Staroměstském náměstí 21. února 1948.²⁵⁶

²⁵⁶ Fotografie pochází z knihy Jaromíra Smutného *Svědectví prezidentova kancléře* (Praha: Mladá fronta, 1996. 339 s. ISBN 80-204-0567-4).

Příloha 8: Projev Klementa Gottwalda na sjezdu závodních rad 22. února 1948.

Příloha 9: Hlasování delegátů tamtéž.²⁵⁷

²⁵⁷ Fotografie pochází z knihy Jaromíra Smutného *Svědectví prezidentova...*

Papír pokrokovému tisku.
 64. v ú ČTK P r a h a 24.února. Osazenstvo jihočeských papíren závodu
 Věštní se usneslo na celozávodní schůzi 21.února 1948 jedno-
 myslně nedodávat rotační tiskový a jiný papír rozbíječům odborové
 a národní jednoty, k účelům politických stran, jejichž ministři
 podali demisi. Vyrobenný papír bude dán k dispozici především
 odborářskému a pokrokovému tisku, který chrání lidově demokratický
 režim. - František Laštovička v.r., předseda odborové skupiny ROH.-
 Pavel Křutský, v.r. předseda závodní rady. vor/ne

Příloha 10: Rozhodnutí o nedodání papíru deníkům nekomunistických stran.²⁵⁸

Příloha 11: Manifestace na Václavském náměstí dne 25. února 1948.

Příloha 12: Prezident Beneš jedná 25. února 1948 s komunisty.²⁵⁹

²⁵⁸ NA, fond 312/0/1 „ČTK Praha - Zpravodajské zprávy 1945-1956“, karton 458 „Zprávy ČTK 23.2.-24.2. 1948“:

²⁵⁹ Fotografie pochází z knihy Jaromíra Smutného *Svědectví prezidentova...*

Domácí zpravodajství ČTK.
=====

-26-

25. II. 1948.

18.05

Druhá vláda Klementa Gottwalda

21. je složena takto :

Gottwald Klement	předseda vlády
Zápotocký Antonín	náměstek předsedy vlády
Laušman Bohumil	" " "
Široký Vilian	" " "
Masaryk Jan	ministr zahraničních věcí
Svoboda Ludvík, arm. gen.	ministr národní obrany
Gregor Antonín dr	ministr zahraničního obchodu
Nosek Václav	ministr vnitra
Dolenský Jaromír dr	ministr financí
Nejedlý Zdeněk, univ. prof. dr	ministr školství a osvěty
Čepička Alexej dr	ministr spravedlnosti
Kopecký Václav	ministr informací
Fierlinger Zdeněk	ministr průmyslu
Đuriš Julius	ministr zemědělství
Krejčír František	ministr vnitřního obchodu
Petr Alois	ministr dopravy
Šlechtá Emanuel, dr ing.	ministr techniky
Neuman Alois dr	ministr pošt
Erban Evžen	ministr sociální péče
Plojhar Josef	ministr zdravotnictví
Jankovcová Ladmila ing.	ministryně výživy
Šrobár Vavro dr	ministr pro sjednocení zákonů
Clementis Vladimír dr	státní tajemník v ministerstvu zahraničních věcí
Ševčík Ján dr	státní tajemník v ministerstvu národní obrany.
jr.	vá/bj

Příloha 13: Vláda Klementa Gottwalda po přijetí demise dne 25. února 1948.²⁶⁰²⁶⁰ NA, fond 312/0/1 „ČTK Praha - Zpravodajské zprávy 1945-1956“, karton 459 „Zprávy ČTK 25.2.-26.2. 1948“.

Příloha 14: Klement Gottwald se vrací z Hradu na Václavské náměstí.

Příloha 15: Znovu Klement Gottwald, tentokrát oznamující davu jmenování nové vlády.²⁶¹

²⁶¹ Fotografie pochází z knihy Jaromíra Smutného *Svědectví prezidentova...*

Akční výbor zaměstnanců pražského Hradu.

 55. s p ČTK P r a h a 27.února. Zástupci všech složek a organizací
 v kanceláři prezidenta republiky ustavili 25.t.m. akční výbor,
 který, jak praví ve svém prohlášení - stojí pevně za novou vládou
 Klementa Gottwalda na cestě k uskutečnění socialismu a pokroku, k
 lepším zítřkům národa a celé Československé republiky. "Voláme
 všechny zaměstnance v kanceláři prezidenta republiky! Právě se v
 závěru prohlášení, "k plnění jejich povinností a vybízíme je ke
 svornosti a spolupráci, k zajištění klidu a pořádku v našem úřadě.
 Ať žije Československá republika, ať žije prezident dr. Edvard
 Beneš, ať žije Klement Gottwald a jeho nová vláda, ať žije
 československo-sovětské přátelství!" ke/no

Příloha 16: Oznámení o založení akčního výboru v KPR.²⁶²

Příloha 17: Nová vláda složila 27. února 1948 slib do rukou prezidenta Beneše.²⁶³

²⁶² NA, fond 312/0/1 „ČTK Praha - Zpravodajské zprávy 1945-1956“, karton 460 „Zprávy ČTK 27.2.-29.2. 1948“.

²⁶³ Fotografie pochází z knihy Jaromíra Smutného *Svědectví prezidentova...*

PŘÍLOHY

Přehled o personálních změnách v KPR
v době od 1.III.1948 do 26.III.1949.

Do stavu zaměstnanců přibylo:

1/ novým přijetím	24	osob
2/ převedením z jiných úřadů	32	"
3/ převedením do regul.služ.poměru	<u>85</u>	"
celkem	141	osob.

Ze stavu zaměstnanců ubylo:

		z toho na návrh AV
1/ pensionováním	19	osob 1
2/ převedením do jiných úřadů	14	" 6
3/ zrušením služebního poměru	4	" 3
4/ resignací	1	"
5/ úmrtím	3	"
6/ na bezplatné dovolené	1	"
7/ službu konají u jiných úřadů a dosud nebyli převedeni	4	"
8/ zatčení	3	"
9/ převeden do výroby	1	"
10/ nekoná službu	<u>1</u>	"
celkem	51	osob10

Celkový počet provedených jmenování zaměstnanců KPR po 1.III.
1949 191 osob.

Příloha 18: Podle tohoto dokumentu bylo z KPR „vyakčněno“ pouze 10 osob.²⁶⁴

²⁶⁴ AKPR, fond „KPR“, inventární číslo 2118, signatura 213 182, karton 497 „A) Organizace“.

Lékaři o chorobě dr. Edv. Beneše.

Sezimovo Ústí, 3. září.

Lékaři, ošetřující bývalého presidenta republiky dr. Edv. Beneše, univ. prof. MUDr. Kristian Hynek, univ. prof. MUDr. Kamil Henner a primář dr. Jelínek vylíčili zpravodaji ČTK nemoc dr. E. Beneše takto:

Podle záznamů z doby exilu dr. Beneše za druhé světové války se ukázaly první příznaky nemoci již v Anglii roku 1943. President tehdy začal trpět občasným zvýšením krevního tlaku a menšími závratěmi.

V červenci minulého roku nabyla choroba po prvé povážlivější formy. Dr. Beneš byl postižen úžehem, když na legionářském sjezdu v Praze stál po několik hodin na slunci s nepokrytou hlavou. Nato se dostavila nevolnost, únava, slabost levé ruky a nohy a president musel zůstat na lůžku. Byl nucen odložit i svoji cestu do Topolčianek. Když příznaky choroby ustoupily a dr. Beneš přece jen odjel, musel i v Topolčiankách ulehnout. Tam se u něho po prvé dostavila porucha řeči.

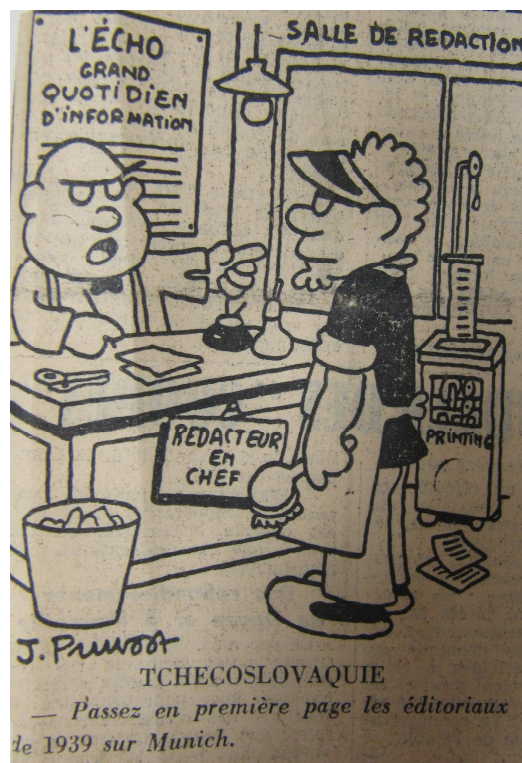
Začátkem srpna tohoto roku se cítil dr. Beneš velmi dobře. Dne 19. srpna se však projevila jeho choroba, t. j. kornatění mozkových cév, v plné síle. Dostavila se opět porucha řeči, spojená s poruchou hybnosti a polykání, a to zcela náhle bez zjevné příčiny. Porucha pohybování a polykání se upravila, porucha řeči však zůstala. V noci na pondělí 30. srpna se stav nemocného silně zhoršil. Nastala krize a dr. Beneš upadl do bezvědomí.

V pondělí ráno přijel do Sezimova Ústí profesor dr. Hynek a o polední prof. dr. Henner, kterého prof. dr. Hynek povolal. Oba profesoři spolu s primářem dr. Jelínkem, který nemocného již ošetřoval, našli nemocného při částečném vědomí a zdálo se, že nemoc ustupuje a nastává obrat k lepšímu, byť byl nemocný stížen tentokrát obrnou pravé strany těla. Nemohl mluvit, ale rozuměl a plnil výzvy lékařů, pokud mohl. Protože teplota nemocného v noci stoupla, použili lékaři penicillinu, aby zabránili případnému zápalu plic. Nemohli však zabránit rozvinutí hlubokého bezvědomí, ze kterého se již nemocný neprobral. Chvilími se zdálo, že jeho stav se přece jen lepší. V úterý odpoledne začal slábnout i jeho krevní oběh, krevní

tlak klesal a ukázala se nepravidelnost srdeční činnosti, až do té doby úplně normální. Po zásahu lékařů se činnost srdce upravila. Přesto nemohli lékaři zaručit, že nemocný přečká noc. Přece však se jim podařilo zvednout krevní tlak nemocného a ve středu poznovu vyrovnávali jeho nepravidelnou srdeční činnost. I krevní tlak se poněkud zvýšil, ale vědomí se nevrátilo. Nález na plicích při použití penicillimu zůstal na-prosto čistý.

Lékaři zdůrazňují, že intelekt nemocného nebyl nikdy jeho chorobou porušen a stejně tak, že zůstala nedotčena jeho soudnost. U dr. Beneše nebyly konstatovány žádné příznaky choroby ledvin a stejně tak se u něho nikdy neobjevila cukrovka. Lékaři také zdůrazňují, že vzhled nemocného zůstal dobrý. Nemocný byl klidný, a i když nemohl mluvit, vyjadřoval důvěru ve své uzdravení. Ani v jeho fysiognomii nedošlo ke změnám, což nasvědčuje tomu, že neměl bolesti.

Příloha 19: Lékařská zpráva sepsaná po smrti prezidenta Beneše.²⁶⁵

Příloha 20: Takto viděli situaci v ČSR redaktoři francouzského listu Le Pays 26. 2. 1948.²⁶⁶

²⁶⁵ AKPR, fond „President dr. Edvard Beneš“, inventární číslo 1820, signatura 125 436, karton 356 „Úmrtí“.

²⁶⁶ AÚTGM, fond „Edvard Beneš“, III. oddíl (1945-1948), „Výstřižky o Edvardu Benešovi“, inventární číslo 566, signatura P 117/2b, karton 117.